

Miljö- och energidepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Yttrande över Energimarknadsinspektionens rapport Kommissionsriktlinjer och nätföreskrifter för el

Regeringskansliets dnr M2016/02968/Ee

Utifrån de utgångspunkter som förvaltningsrätten har att beakta lämnar domstolen följande synpunkter.

Författningsförslagen m.m.

Enligt huvudregeln i artikel 4.3 i CACM ska Energimarknadsinspektionen i egenskap av tillsynsmyndighet utnämna nominerade elmarknadsoperatörer. Energimarknadsinspektionen föreslår att uppgiften att avvisa handelstjänster från en sådan operatör delegeras till myndigheten. En konsekvens av detta blir att Energimarknadsinspektionen i egenskap av tillsynsmyndighet ska undersöka sitt eget beslut (artikel 4.6 jämfört med artikel 4.7 i CACM). Denna fråga analyseras inte i rapporten.

I den föreslagna lydelsen av 3 a § 1 förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen anges att Energimarknadsinspektionen ska fatta beslut enligt ett antal uppräknade artiklar i CACM. Det anges bland annat att myndigheten ska fatta beslut enligt artikel 4.7. Det fattas dock inte något beslut enligt artikel 4.7, utan artikeln reglerar vilka aktörer som ska meddelas ett beslut som fattats med stöd av artikel 4.6 och vad ett sådant beslut ska innehålla. Andra formuleringar som används i CACM är ”bestämma hur röstvärdet ska fördelas” (artikel 9), ”nå överenskommelse” (artikel 32), ”utse en enhet” (artikel 68), ”bedöma en händelse” (artikel 72) och ”godkänna

individuellt” (artikel 80). Förvaltningsrätten anser att det finns behov av se över formuleringarna i instruktionen.

I nätkoderna används begreppen behörig myndighet och berörd myndighet. I rapporten görs tolkningen att Energimarknadsinspektionen i egenskap av tillsynsmyndighet alltid är berörd myndighet och att det därför inte krävs någon justering i svensk rätt i de fall berörd myndighet pekas ut som den som ska fatta ett beslut eller vidta en åtgärd. Däremot måste Energimarknadsinspektionen pekas ut i de fall där begreppet behörig myndighet används. En konsekvens av detta är att Energimarknadsinspektionen i förslaget till 3 a § 3 förordningen med instruktion för Energimarknadsinspektionen pekas ut som den myndighet som ska delta i samråd för Sveriges räkning enligt RfG, DCC och HVDC, medan samråd enligt CACM och FCA lämnas oregerat. Förvaltningsrätten anser att det är viktigt att regleringen är tydlig och att det inte lämnas något utrymme för tolkningar om vilken aktör som ska vidta en åtgärd eller fatta ett beslut. Det bör därför övervägas om det i instruktionen ska anges att Energimarknadsinspektionen är den myndighet som ska delta i samråd även enligt CACM och FCA eller om Energimarknadsinspektionen ska pekas ut som både berörd och behörig myndighet. Den senare frågan analyseras inte i promemorian.

Konsekvenser för de allmänna förvaltningsdomstolarna

Av rapportens konsekvensutredning framgår att den föreslagna ansvarsfördelningen med anledning av nätkoderna innebär att Energimarknadsinspektionen kommer fatta beslut i ett antal prövningsärenden. Samtidigt anges att förslagen enbart kommer innebära en blygsam ökning av måltillströmningen till de allmänna förvaltningsdomstolarna. Någon analys bakom denna slutsats redovisas inte. Oavsett antalet mål bör, vid en utredning av konsekvenserna, dessutom hänsyn tas till att målen troligen kommer att vara omfattande och komplicerade och därmed också arbetskrävande. Förvaltningsrätten anser att konsekvenserna för de allmänna förvaltningsdomstolarna inte är tillräckligt belyst.

I rapporten föreslås även en uppföljning vad gäller frågan om behovet av särskilda ledamöter. Förvaltningsrätten anser inte att det är lämpligt att utreda denna fråga för enbart en begränsad typ av mål. Processen vid de allmänna förvaltningsdomstolarna är sedan mitten av 1990-talet en utpräglad tvåparts-process. Det ankommer därigenom i mycket hög utsträckning på parterna att själva förse domstolarna med den argumentation och den utredning som avgörandet ska grundas på. Därtill kommer domstolarnas möjlighet att självständigt förordna om inhämtande av yttrande från sakkunnig enligt 24 § FPL. Det bör vidare noteras frågan om särskilda ledamöter uppmärksammas i betänkandet Fortsatt utveckling av förvaltningsprocessen och specialisering för skattemål (SOU 2014:76, sid 281). I denna utredning uttalades att det inte finns något behov av att ha särskilda ledamöter i fler måltyper vid allmän förvaltningsdomstol än vad som är fallet idag. Utredningen tog särskilt upp frågan om möjligheten att hitta lämpliga personer som särskilda ledamöter i skattemål, vilket bedömdes tveksamt. Det kan antas att samma svårigheter uppkommer på energiområdet. Förvaltningsrätten vill i detta sammanhang även upplysa om att domstolen under flera år arbetat med att specialisera beredningen av energimålen.

Detta yttrande har beslutats av rådmannen tillika enhetschefen Ronny Idstrand och rådmannen Ulf Jonare efter föredragning av föredragande juristen Marie Wickström.

Ronny Idstrand

Ulf Jonare